

RENAȘTEREA

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinowski Nr. 18.

O METEAHNĂ STRĂINĂ

Este fără îndoială că acțiunea fraților preoți care au pus la cale întrunirea dela 1 Oct. din localul liceului „Gheorghe Barițiu” din Cluj, cea din 3 Oct. din București și cari apoi au culminat în marea și istorica adunare dela 21 Oct. a anului trecut din Alba Iulia vor rămâne neșterse din memoria celor ce au fost de față, iar în analale istoriei naționale și bisericești se vor înscrie cu litere de aur. În acele zile mărețe și-au căpătat glas tot sbuciumul de veacuri al părinților noștri care și-au dat seama că prin acțiunea habsburgilor dela Viena sufletul neamului a fost rupt pentru a putea fi mai ușor cointerestat la probleme care numai folositoare lui nu i-au fost.

„Lesne este a strica — a scris acum 250 de ani Pater Ianoș Mitropolitului Atanasie pe când era la Viena — ci anevoe și greu este a drege la urmă... și nu peste 20 sau 30 ani, ci și peste 100 de ani tot Sfinția Ta vei fi ocărât”.

După cum se știe, acțiunea de Unire de acum două veacuri și jumătate n'a pornit din convingerea Mitropolitului că legea papistașă ar fi fost mai sfântă decât a noastră și că prin încadrarea lui — și a celor 38 de protopopi — și-ar afla mai repede alean sufletului. Nu! Asemenea frământări n'au avut nici unul din cei ce au iscălit istorica hârtie.

Scăparea de mizerie și de iobăgie a fost unicul lor gând. Pentru o bucată mai bună de pâine s'au lăsat coplesii de valul promisiunilor împărătești, fără să se gândească la amărăciunea care aveau să o sufere mai târziu atât ei cât și mai ales frații lor ce n'au înțeles să se facă una cu împăratul.

Unirea dela 1698 s'a făcut cu prețul multor suferințe.

Că am suferit noi, cei ce am înțeles să rămânem ceea ce am fost, treacă, ducă-se, dar au căzut victime intrigilor vremii și unele persoane din înalta falangă a luptătorilor

uniți, între care se numără și Vlădica Inochentie Micu Clain. Chemat la 1744 la Viena să se desvinovățească față de unele „învinuiri de răsvrătire ridicată contra lui” a fost nevoit să-și părăsească pentru totdeauna scaunul, trăind și murind în exil după 24 ani de sbucium și suferințe.

Greșala actului dela 1698 o au văzut unii din contemporanii vremii. Muștră de tăria cugețului său, nu odată a spus Vlădica Atanasie protopopilor: „voi v'ați unit, nu eu”, iar unul dintre colaboratorii apropiați ai episcopului Inochentie Micu Clain, Protopopul Nicolae Pop din Balomir, vicar episcopesc, a rupt orice legătură cu superiorul său, intrând în rândurile fraților săi legați de vatra credinței celei vechi. Multe a știut acest vicar din uneltirile iezuiților, și din intrigile Curții din Viena și mult s'a amărit în sufletul său până a ajuns la hotărârea de a rupe orice legătură cu cei puternici ai zilei. Hotărât să-și apere Biserica străbună a luat apoi drumul pribegiei, călătorind până în Rusia spre a se plânga Țarevnei Elisabeta de nedreptățile ce se făceau celor de o credință eu el.

Răul făcut pornirilor vrășmașe ale Vienei de această aleasă figură luptătoare se poate vedea din faptul că o „conferință ministerială din 7 Noembrie 1750 a hotărât să dea un premiu de 200 de galbeni aceleia care va da o mână de ajutor la arestarea lui”. Prin zând de veste însă, acesta nu s'a mai reîntors în Ardeal „unde îl aștepta întunerecul temniței, ci a rămas în Țara Românească, unde ajunsese mai târziu arhimandritul mănăstirii dela Argeș”.

Astăzi, la capătul alor două veacuri și jumătate de când s'a iscălit actul de unire al fraților noștri cu împăratul din Viena, nu va putea nimeni să nege adevărul că la 1698 sufletul nostru a fost frânt în două. Credința, care până atunci ne-a fost leagănul în care ne-am

adumbrit toate durerile, de aci încolo, a ajuns mijlocul care ne-a desbinat și urmărit, uneori fără de milă. Ne-au fost răpite locașurile de închinare, ne-au fost urmăriți conducătorii, ne-au fost distruse mănăstirile, silindu-ne, pe frați de aceeași obârșie să ne privim cu gânduri protivnice, care numai altora le-au adus foleose.

De bună seamă, toate acestea le-au știut înaintașii noștri dela sfârșitul veacului al XVIII-lea, de aceea au voit să le pună capăt. Căci iată ce ne spune istoria: După moartea episcopului Gherasim Adamovici „fostul vicar Ioan Popovici fu scos iarăși din strâmtoarea dealurilor dela Hondol și așezat în fruntea Bisericii ortodoxe, ale cărei afaceri administrative le conducea împreună cu notarul consistorial Aron Budai, un român unit.

Prin stăruințele acestui Aron Budai deoparte, prin ale protopopului Petru Maior și ale vicarului făgărășan Ioan Parade alta, s'a făcut la anul 1798 încercarea de a închiega iarăși pe toți Românii ardeleni sub o singură conducere bisericească. După ce, pentru oamenii înțeleghători era și pe atunci lucru clar, că numai „o meteahnă străină” — cum zicea Petru Maior, — a reușit a-i desbina pe Români bisericește, după ce zădărnicia stăruințelor de a duce biserica ortodoxă din Ardeal dintru ființă la neiființă, s'a dovedit cu prisos timp de un veac întreg, după ce ura confesională începu a se topi de căldura simțului de frăție românească, ce înduplecă la 1791 și la 1792 pe episcopii Adamovici și Bob

a pași în frățească înțelegere pe terenul luptelor politice cu scop de a câștiga drepturi naționale pentru poporul român — această încercare de „reunire” bisericească a Românilor ardeleni se înfățișează ca o urmare firească a pățaniilor dureroase din trecut și a învățămintelor atât de scump plătite.

În numele clerului ortodox vicarul Ioan Popovici și secretarul Aron Budai au trimis rugări la Curtea din Viena cerând încuviințarea unui congres, la care să se întrunească preoți uniți și de cei ortodocși spre a se sfătui împreună și a stabili condițiunile de reunire. Congresul însă nu s'a ținut și Românii au rămas tot desbinați în cele bisericești.*)

Așa glăsuște istoria!

Abia la un veac după Unire, conducătorii bisericilor noastre românești au știut trage concluziile convenite „după pățaniile dureroase din trecut”. Atunci au purces împreună pentru a netezi din nou calea vieții frățești. Cei ce ne-au desbinat însă au avut de grijă ca mai marii poporului să nu-și poată încorona gândul cu fapta. Și astfel „meteahna străină” s'a prelungit încă un veac și jumătate, înscriind noi pagini de ură între frați, până când s'au ivit zorile zilei de 1 Oct. 1948 când s'a purces cu însuflețire la rezidirea frăției distruse.

Cei ce-și dau seama de rostul acestei rezidiri vor trage singuri concluziile.

Dealtfel, vom reveni și noi.

Pr. AUG. FAUR

*) Istoria Bisericească a Românilor Ardeleni, I. Lupaș, Sibiu, 1918, pg. 130.

PASTORALA

I. P. S. Patriarh Iustinian cu prilejul Anului Nou

(Extras)

Anul, al cărui crug s'a încheiat, a fost plin de roadele cele mai alese pentru Biserica noastră drept-slăvitore.

Legea de căpătăiu a Statului nostru — Constituția — a înscris dreptate rândueli și garanții pentru libertatea religioasă.

Conducătorii Republicii noastre, găsind dreptă cererea Bisericii

noastre, au legiuit anularea Concordatului, impus Țării noastre de fosta monarhie, instrument al episcopului Romei — ce-și zice Papă.

Am trăit apoi, marea bucurie a revenirii fraților noștri greco-catolici la sânul Bisericii Mame, împlinindu-se astfel idealul nădăduit de moșii și strămoșii noștri două veacuri și jumătate.

În pragul anului nou — Cărmuitorii Țării noastre au legiuir planul de gospodărire pe un an întreg, prin legea planificării și noul buget. La împlinirea lui, este chemat tot poporul — și deci și Biserica prin clerul ei.

Cine fuge de această muncă gigantică, de această datorie sfântă, nu poate fi un apostol al lui Hristos. Strigătul poporului nostru după o viață nouă, mai dreaptă și mai bună, a fost multă vreme strigătul celui căzut între tâlhari după Samarineanul izbăvitor. Lăsat pradă tuturor răătăcirilor și tuturor suferințelor, Poporul român a strigat și cerut pace, înfrățire și dragoste între popoare. Biserica trebuie să răspundă acestei

strigări și să fie prezentă acolo unde se dă lupta pentru cucerirea dreptății și libertății, spre care a nădădușit și veșnic nădăduște sufletul omenesc. Biserica Ortodoxă-Română luptă pentru pace alături de cei ce luptă și ei pentru pace.

Dar nu poate fi pace și înfrățire într-o lume cu oameni robiți, exploatați și ținuți în întuneric.

În încheiere I. P. S. Patriarh Justinian a spus: Slujind omenirea, ajutând noroadale în lupta lor pentru pace și libertate, Biserica va putea — sub ocrotirea harului Celui Atotputernic — să contribuie la zidirea unei lumi mai bune în țara noastră, care să fie cu adevărat demnă de Creatorul ei.

Sinodul Protopopesic dela Cluj

In ziua de 21 Ian. c. s'a ținut la Centrul Eparhial o conferință la care au luat parte protopopii din întreaga Eparhia.

Dela 1698 este cea dintâi conferință la care s'au întrunit toți întăstătorii Bisericii noastre românești spre a se cunoaște, a se sfătui și a lucra împreună pentru mai buna promovare a Bisericii noastre dreptmăritoare.

Atmosfera de caldă prietenie care s'a încheiat între Cucernica preoțime chiar dela început este semn cel mai bun că acțiunea de reîncastrare a fraților noștri adăstați până acuma în strană străină s'a făcut sub semnul unei înțelegeri din care numai de câștigat avem.

Conferința a fost precedată de un Te-Deum, oficiat de P. C. Prot. Pavel Șendrea, cons. eparh., Trușă Liviu dela Zălau și Aurel Gliga din Turda.

Intrușiți în sala cea mare a Episcopiei, P. S. S. Episcopul Nicolae a deschis ședința subliniind bucuria de care-i este copleșit sufletul când vede împreună pe mai marii Bisericii noastre românești.

In toată această acțiune se vede mâna plină de dragoste a Mântuitorului Hristos ne-a călăuzit spre limanul înfrățirii.

Intrându-se în ordinea de zi s'au desbătut pe larg problemele care au fost la ordinea zilei. Contribuția sin-

ceră și spontană la deslegarea tuturor problemelor puse au fost tot atâtea dovezi de interesul viu pe care P. C. noastră preoțime îl arată față de Biserica și Neam. Și în felul acesta se va continua până vom ajunge să ne unificăm sufletește spre a fi, așa cum am fost, un singur neam și o singură creștință.

La sfârșit P. C. Prot. Dr. Fl. Mureșanu a subliniat importanța istorică a acestei conferințe, ea fiind preludiul unificării definitiv viitoare. In acest scop P. C. Sa a cerut să se facă un schimb de servicii în biserică spre a vedea și credincioșii că înrre unii și alții nu mai există zidul ce ne-a despărțit 250 de ani.

Cuvântul ultim a fost P. S. S. Episcopului Nicolae, care a cerut să ne umplem inimile de caldă dragoste a Mântuitorului, căci atunci frățietatea noastră va fi deplină spre perfectuirea mărețului act al unificării Bisericii și spre preamărirea numelui Dumnezeu.

Intr'un entuziasm rar, cei de față au încheiat ședința prin cântecul sfânt „Cu noi este Dumnezeu“.

A urmat apoi o masă comună în sufrageria Internatului teologic.

CRONICAR

Două ceasuri la Chinteni

Duminecă 16 Ianuarie, după o Liturghie arhierescă în Paraclisul Sfinte Episcopii împreună cu o hirotonire de diacon și după asistarea la Liturghia din Catedrală, P. S. Sa Episcopul Nicolae și-a mai făcut răgaz să cerceteze după amiază și parohia Chinteni — depășind astfel norma unei zile duminicale, în termeni curenți exprimându ne.

P. S. Sa însoțit de protopopul tractului Cluj Dr. Fl. Mureșanu și de nou hirotonitul Ierodiacon Ștefan Călugăru sosește în fața bisericii din Chinteni la orele 4.

Clopoțele chemau încă pe cei întârziați la slujba Vecerniei. Cei mai osârduitori în frunte cu păstorii lor: Ieromonah Ieronim Răileanu și Pr. Ioan Plăian așteptau înaintea bisericii. La coborârea P. S. Sale din mașină îi ies într-o întâmpinare cu sf. Evanghelie și sf. Cruce, rostind amândoi câte un cuvânt de bineventare.

Păstorii comunităților romano catolice și reformate au ținut să fie și ei de față, aducând cuvânt de creștinească salutare și cuviincios omagiu P. S. Sale, care le răspunde tuturor, și celor ce l-au întâmpinat cu graiul și celor cu ființa de față.

Slujba Vecerniei s'a slujit de înusuși P. S. Sa asistat de P. C. Prot. Dr. Fl. Mureșanu, Pr. I. Plăian și Ierodiacon Șt. Călugăru.

Răspunsurile au fost date de corul bisericii condus de Părintele paroh Răileanu.

Au fost la Vecernie mulțime de credincioși — majoritatea de parte bărbătească.

După otpust P. S. Sa, cu glas domol, ca de Vecernie repetă fragmentul de rugăciune: *Intărește Doame sfânta și dreapta credință a dreptmăritorilor creștini și sfânt locașul acesta, în vecii vecilor...!* Și din capătul acestui fir de rugăciune,

de atâtea ori rostită fie cu glas înalt fie în murmur de taină, P. S. Sa a depănat ghem mare de mărăgăritare pe care l-a așezat în visteria inimilor celor acolo de față.

Țăria obștei neamului a stat întotdeauna în urmarea poveștelor date de vlădicii bisericii strămoșești — și va rămâne tot prin unele ca și acelea pe care le-au auzit chintăuanii dela Vlădica Nicolae.

Sub cerul aceleiași singure biserică străbune să se adune mânăchii ca nimeni și nimic să nu-i mai poată frânge nici desbina... Și să fie cetățeni credincioși ai scumpei noastre Republici.

Nădăduim că P. S. Sa nu s'a ostenit înzadar, nici a grăit în deșert la Chinteni, căci a spus vorbe ca să înțeleagă toți chiar și cei nenumiți.

După cuvântare P. S. S. s'a întreținut cu căpeteniile și cu „presbiterii“ satului care l-au ascultat cu ochii jucând în lacrimi.

Din rândul lor, acum încheiat cerc în jurul Arhierelui iubitor de norod și iubit de norod, unul, cu cuviincioasa sfială spune: Tare aș vrea să vă pot povesti odată tot aleanul meu.

— Apoi să treci odată pe la mine. Numai atunci nu primesc când nu sunt acasă.

Cercul se desface și printre cordoanele de copii, la statura cărora se pleacă să le binecuvinteze creștetul sau să le pună câte o întrebare, Vlădica Nicolae, lasă în sufletele credincioșilor un tain din Pacea care numai Domnul o dă.

Împreună cu însoțitorii P. S. Sa a mai vizitat Paraclisul fostei parohii gr. cat. improvizat în casele parohiale și biserica în construcție.

După două ceasuri de plăcută zăbavă în mijlocul credincioșilor din Chinteni, P. S. Sa s'a reîntors la reședință, recreat. Căci Vlădica Ni-

FOILETON

Despre armonia lăuntrică, principiu causal al mântuirii

de Pr. Prof. GH. NOVEANU.

Continuare din Nr. 1—2/1949

Armonia din omul sfinților este o imagine imperfectă a chipului lui Dumnezeu. De aceea tradiția biblică înseamnă cu aureola de lumină, precum numai Dumnezeu este, capetele sfinților în iconografia obișnuită. Este în această sensibilită devotațiunea către chipul celor aleși o urmă de inspirație ancestrală, și alegerea luminii care simbolizează pacea și perfecțiunea, echilibrului și armonia este poate un gest reflex, o rugăciune de mulțumire ce face credinciosul artist când vrea să-și manifeste sentimentul și dăruirea recunoscătoare.

Chipul celui sfințitor este numai o reflexiune a stării lui lăuntrice. Dacă ar putea cineva închipui plastic starea lăuntrică a omului sfințitor, a ipostazii angelice, închipuirea și vederea deobște a oamenilor n'ar putea sesiza nimic în afară de un diafan alb, un imens neconturat, omogen, perfect ondulat de pacea unei culori care nu poate fi decât armonia tuturor cromatismelor: alb, alb alb.

Așa cum frumos și într-o înaltă inspirație a concretizat această imagine o aleasă poetă, când închipuind poetic starea de cuprindere în Dumnezeu, spunea: „Un val de flăcări albe m'a cuprins.“¹⁾

Valul de flăcări albe este o icoană potrivită pentru a înfățișa necuprinsul fără asperitățile contradicției obișnuite relațiilor materiale.

Lipsa contradicției aparente din lumea materială, nu implică inerția, după cum starea de echilibru nu presupune lipsa totală a unor poveri pe talerile balanței ci din contră presupune implicit o povară maximă egală cu echilibrul superior. În locul contradicțiilor se stabilește în sufletul celui sfințitor echilibrul dintre știință (cunoașterea) și dorire (cupiditatea). Starea de echilibru se bazează pe principiul credinței în Dumnezeu ca creator al armoniei și stăpân atotputernic al începutului și-a tuturor finalităților.

Starea de armonie este deci un principiu, un atribut al Dumnezeirii pe care omul o poate dobândi ca un ultim efort al înțelegerii celor văzâți și o ultimă dorință a celor lăuntrice sieși.

Armonia divină este o realitate fiindcă ea s'a manifestat și se manifestă în toate ființele transfigurale prin credință și certitudine către ultima închipuire a ființei umane indumnezeite.

Armonia divină este receptivă firei omenești care o poate cuprinde prin contribuția dublă a

a harului și a actului voit de căutare a lui Dumnezeu.

Armonia divină poate deveni atribut real al ființei noastre prin procesul de pregătire a insului către „anabasis“ urcușul ființei către mântuire.

Atât cât mintea cuprinde și critica poate să limiteze armonia, divină domină în mod causal rânduiala celor văzute din cosmos. Lumile fiind creații ale principiului armonic, poartă implicit această valoare în ordinea lor atât antologic cât și finalist.

Este dela sine înțeles că respingem prin aceasta afirmație și ipoteza haosului și deviațiile celorlalte concepții.

Ca purtători a unui ideal nedesmințit de cele două milenii și ca fii a armoniei, cu posibilitatea de a deveni noi înșine ipostaze sfințitoare (angelice) prin practica legii și prin dăruirea către Dumnezeu, ca ins și ca neam, putem privi viitorul cu deplină încredere.

Optimismul nostru isvorește din credința în destinul supra temporal al ființei și în certitudinea că putem să realizăm în ființa proprie cât și în marea ființă a neamului nostru chip armoniei creștine.

De aceea pledoaria pentru armonie ce am făcut este o chemare frățească și o poruncă divină, pentru toții.

¹⁾ Zorica Lațcu „Osana Luminii“, Cluj, 1947.

lae când vrea să-și sporească puterea de muncă spre folosul de obște, se duce în mijlocul norodului.

Inima sa le percepe clocotul nevoilor și cu sânge purcede la plini-

nirea lor, ajutat de entuziasmul celor ce-l înconjoară cu ascultare.

Domnul să-i întărească pașii și să-l aibă în paza Sa.

Pentru Grecia însângerată

De opt ani de zile eroicul popor grec se luptă cu armele pentru a-și cuceri independența și libertatea sa. În tot acest interval sângele lui a curs cu îmbelșugare înroșind frumoasele văi și falnicii munți ce-i împodobesc Țara. Lupta se dă astăzi pe viață și pe moarte. Bruvi luptători ai Generalului Marcos înscriu pagini de istorie, care se vor marca cu caractere mari în analele democrației.

Cu toată distanța în spațiu dintre noi și ei, prin ideile care călduzesc pe luptătorii democrației grecești ei sunt alături de noi, iar Țara noastră este bucuroasă să știe că are aliat și prieten pe un popor istoric, viguros și eroic care știe să lupte și să moară pentru o cauză care-i este sfântă. „Per aspera ad astra” siceau odinioară strămoșii noștri și acest

popor știe, ca nimeni altul, că nu va putea ajunge să-și vadă realizat visul său de libertate democratică dacă nu va depune în acest scop și ultimul său efort.

Cunoscându-le năzuințele și apreciindu-le jertfa se cuvine să aibă toată înțelegerea și ajutorul nostru frățesc. Să nu precupețim atunci ajutorul nostru, mic sau mare, după posibilitățile fiecăruia știind că ceea ce facem nu va fi în zadar. Bani sau orfanadele dăruite de fiecare din noi pentru ajutorarea copiilor greci sau a luptătorilor lor vor fi tot atâtea puncte de sprijin pentru ca acțiunea de eliberare începută să poată fi dusă mai de vreme la capăt cu strălucită izbândă.

Ajutând poporul Grec, ajutăm cauza mare a democrației.

M. F.

CONTRIBUȚII la „dogma infalibilității papale”

Cu zece ani în urmă, ocupându-mă de problema *responsabilității morale*, printre altele mi-a ajuns în mână și lucrarea lui N. Harboe: *Les conditions subjectives de la culpabilité*.

În această lucrare Harboe consacra un capitol următoarei probleme: *Attitude de l'Eglise et de la Renaissance vis-à-vis du probleme de la Volonté*.

Spicuiind acest capitol interesant am așternut pe hârtie rândurile ce urmează, cu intenția de a le trimite la vre-una din organele noastre de presă bisericească.

Din ce pricină au rămas în sertar nu-mi mai aduc aminte. Poate nu erau de actualitate — deși adevărul și propoveduirea lui nu devine niciodată neactual.

În orice caz, cu îngăduința Onoratei Redacții a Renașterii încercăm să le dăm acum la lumină ca un amănunt în plus despre netemeinicia unei pretenții papale — și spre a ne întări în Domnul, certitudinea că idolii trebuie să cadă în fața Adevărului.

Renașterea și Reforma alcătuesc în istorie două avalanșe spirituale care au prins și așezat în centrul lor pe om ca obiect al tuturor întrebărilor.

Numim una dintre acestea: *Voința*.

Aceasta, care este chiar mai mult decât o foarte simplă întrebare, aproape o enigmă, a pricinuit îndârjita luptă între determiniștii Luther și Calvin de o parte și Erasm, Laur. Valla și Pic de Mirandol de altă parte.

Deși Sinodul Tridentin a osândit învățătura reformatorilor despre nelibertatea voii, și a hotărât că voia omului este liberă, zicând: „Dacă cineva pretinde că voia liberă a omului a fost distrusă, că ea nu-i decât un cuvânt deșert, o amăgire pe care satan a introdus-o în chip

viclean în Biserică, acela să fie anatema”. — Considerând astfel lupta câștigată, totuși ea dăinuiește cu armistiții mai lungi sau mai scurte.

Așa, un veac după hotărârea tridentină teologul papistaș Jansenius, cu texte din Fer. Augustin reia atacul, întâi împotriva canoanelor care au dictat unilateral pacea dela Trident și în al doilea rând împotriva iezuitului spaniol Molina, care în 1568 publicase un tratat asupra compatibilității dintre Grație și Voia liberă.

În învățătura, cunoscută apoi și sub numirea de *molinism*, Jansenius a sesizat pericolul unui nou pelagianism a unei căderi în mreja învățaturii păgâne a lui Seneca. Acesta spunea că trăirea o datorăm zeilor dar trăirea așa cum trebuie o datorăm filosofiei, Jansenius al cărui celebru discipol a fost Pascal, învăța că omul prin căderea în păcat a fost despuiat de libertatea voii.

Papa Urbau VIII prin bula „*In eminenti*” a interzis citirea învățăturilor lui Jansenius.

Pe aceeași linie de bătaie, în 1713, Papa Clement IX lansează bula „*Unigenitus*” împotriva traducerii Noului Testament de jansenistul Quesnel, traducere prin care se întemeia scripturistic învățătura jansenistă despre nelibertatea voii.

Bula aceasta a pricinuit o mare turburare în Biserică Franței de atunci.

Jezuiții, stegarii Papei, n'au cruțat nimic spre a-i îngenunchia pe janseniști care cuceriseră largă simpatie în opinia publică.

Cardinalul Fleury a convins pe Arhiepiscopul Parisului, de Noailles, să primească bula și a reușit în 1730, împotriva tuturor protestărilor parlamentului, să o investească cu putere de *lege de Stat*.

Dar victoria aceasta a iezuiților n'a avut viață lungă. În 1749 Arhi-

episcopul Parisului a dat poruncă preoților să nu împărtășească pe cei ce nu prezintă declarație scrisă că se supun bulei *Unigenitus*. Această situație s'a menținut până în 1757 când un preot a refuzat împărtășania unui muribund care nu era în ordine cu *Unigenitus*.

Parlamentul s'a folosit de acest prilej și a dat poruncă să fie arestat respectivul preot și bunurile lui confiscate. Arhiepiscopul a intervenit — Parlamentul i-a răspuns cu un mandat de arestare — dar Ludovic al XV, a oprit lucrurile aci — anulând mandatul împotriva Arhiepiscopului.

Parlamentul însă n'a cedat — A învit mandatul și a mai lansat și altele. Un atentat în Parlament i-a făcut pe deputați mai docili — Ocazia revanșei însă n'a întârziat. Câțiva ani mai târziu Iezuiții sunt amestecați într'un proces. Parlamentul declară această societate protivnică legilor și prin contribuția fără hodie a Doamnei Pompadour și a lui Choiseul, Ludovic al XV, după o ezitare de doi ani ratifică hotărârea Parlamentului. Așa autorii îndârjitei războirii împotriva jansenistilor au fost poftiți să părăsească Franța în anul 1764.

Ce s'a petrecut însă o jumătate de veac mai târziu?

În răstimpul acesta Franța a trecut și peste revoluția din 1789, care a dus la „desăvârșită biruință” râvna iezuiților pentru „libertate”. Așa-i istoria: și nepărtinitoate și ironică. A mai adăugat apoi ceva la istoria apusului și Napoleon.

Conferința preoților din protopopiatul Luduș

Mercuri, 1 Decembrie 1948, a avut loc în Luduș, conferința de toamnă a preoțimii.

La aceasta conferință au luat parte peste 50 de preoți ortodocși; între acestea au fost prezenți peste 20 preoți ortodocși, reveniți dela biserica greco-catolică și 7 preoți misionari trimiși de Sf. Patriarhie, pentru desăvârșirea actului unirii și reîntregirii bisericii ortodoxe române.

La orele 9 dimineața s'a oficiat Sfânta Liturghie. Au servit P. C. Protopop Romul Popa, C. preot Dumitru Pop (revenit la ortodoxie), C. preot D Grosu (misionar patriarhal), C. preot Vaile Samoilă și C. preot Todea Ioan.

Această Sfântă Liturghie a fost un prilej deosebit de înălțare sufletească și de înfrățire în rugăciuni și cântece sfinte.

Răspunsurile au fost date la o strană, de preoții și cântăreții ortodocși și cei reveniți, iar la cealaltă strană, de către frații preoți misionari dela Sfta Patriarhie.

Cu câtă evlavie se ruga poporul și cu cât drag ne priveau. Am simțit atunci cât adevăr se cuprinde în slovele Sf. Scripturi: „Iată acum ce este bun sau ce este frumos fără numai a locui frații împreună” și câtă binecuvântare aduce unitatea spirituală a poporului Român.

După Sfta Liturghie a urmat meditația P. C. Păr. Protopop: „Pri-

Și acum iată-ne în anul 1832, când Papa Grigorie al XVI-lea, ajuns acum aproape de maturizarea infalibilității, departe cu un veac de bula „*In eminenti*” a colegului său de scaun Papa Urbau VIII, și de „*Unigenitus*” a lui Clement IX, publică bula împotriva prelatului francez Lamennais care avea îndrăzneala să ceară sub o altă formă cece poruncia *In eminenti* și *Unigenitus*. Bula Papei Grigorie XVI — se documentează cu texte din același Augustin — ca să spună cece *In eminenti* nega.

Acest „alt răspuns” la întrebarea despre voia omului și libertatea ei își găsește formularea desăvârșită în „*Syllabus*”-ul Papei Pius IX — succesorul lui Grigorie XVI.

În fața acestor documente, limpezi, mă întreb: Când a fost Papa infalibil? Atunci când a dat *In eminenti* și *Unigenitus* prin care osândeau jansenismul exaltând libertatea sau atunci când Papa XVI, scrie la 1832 împotriva lui Lamennais zicând: „Din acest izvor necurat al indiferenței (liberum arbitrium indifferetiae) izbugnește deasemenea această teză rătăcită și absurdă sau mai curând această *nebulie* că trebuie să se susțină și să se asigure libertatea conștiinței”. Sau atunci când Pius IX în *Syllabus*, cvalifică libertatea de cugetare ca pe un delir al libertății?

Răspunsul este foarte scurt: *niciodată!* Și iată de ce: *Infalibilitatea nu este un atribut al omului ci al Bisericii*.

Prot. Dr. FL. MUREȘANU

vegherea împreună cu Hristos”. P. C. Sa a expus în mod succint rugăciunea lui Iisus din grădina Ghetimani și stările sufletești, prin care trecea Mântuitorul — când simțea că Iuda se apropie și patimile vin.

„Intristat este sufletul meu până la moarte; rămâneți aici și priveghiați împreună cu mine”. (Matei 26, 38).

Și apoi suindu-se pe munte a început să se roage cu lacrimi și sudori de sânge. Și venind la ucenici i-a găsit dormind și a zis lui Petru: Așa, nici un ceas n'ați putut să priveghiați cu mine. Priveghiați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită, căci Duhul este veghetor, iar trupul neputincios (Matei, 26, 40—41).

Deosebit de impresionant a fost portretul „păstorului care doarme”, mișcând sufletele și trezind în noi toți o vie conștiință pastorală.

S'a trecut apoi la ordinea de zi a conferinței, primul punct fiind: „Reîntregirea Bisericii ortodoxe.” P. C. Păr. Protopop R. Popa, a salutat în cuvinte alese pe frații preoți reveniți la ortodoxie, arătând căldura sufletească cu care sunt primiți în sânul Bisericii mame. Deasemenea a salutat prezența în mijlocul nostru a P. C. Preoți misionari, trimiși de I. P. S. S. Patriarh Iustinian.

La discuții au luat parte cuceririi frați preoți reveniți și P. C. Păr. Crețu, dela Onor. Minister al

(Continuarea în pag. 6)

RENAȘTEREA SATELOR

IN ȘCOALA PROROCILOR

Trei lucruri plăcute lui Dumnezeu

După cartea înțelepciunii lui Iisus fiul lui Sirah, 25, 2, trei lucruri sunt plăcute lui Dumnezeu: „unirea fraților, preteșugul vecinilor și bărbatul cu femeia care se înțeleg bine unul cu altul“.

De ne-am tot bate capul — și n'am putea spune un adevăr mai adevărat ca cel cuprins în vorbele acestea.

Ca ori ce lucru izvorit din dragoste, unirea fraților este un lucru osebit de mare și de frumos. Dar mai mari și mai frumoase sunt roadele acestei uniri. Căci unirea sălășluiește în sânul familiei sau al obștii mai largi pacea, bunăînvoirea, răbdarea, duhul de jertfă unul pentru altul — înlăturând întăritarea, vrajba, pricirea și toate relele cari otrăvesc viața oamenilor.

În unire — bucuriile vieții cresc, iar greutățile ei se micșorează. Că nu le mai poartă omul singur, ci laolaltă cu frații săi. În unire — frații pot săvârși lucruri mari atât pe tărâmul sufletesc cât și pe cel trupesc. Dela suflet la suflet se aprinde lumina înțelepciunii și sporește căldura dragostei din care cresc apoi faptele mari, folositoare omului singular și obștei deopotrivă.

Tot atât de prețios este prieteșugul vecinilor. Mare fericire este să ai un vecin cumsecade. El nu te supără nici cu vorba nici cu fapta. Nu-ți scoate nume rău în lume, nu se ceartă peste

gard, nu te fură, nu caută să-ți facă rău. Dimpotrivă, te mângâie la vreme de ntristare, te ajută la vreme de necaz. Iar de vecinul rău să te păzească Dumnezeu!

Cât despre buna învoială și despre iubirea dintre soț și soție, aceste virtuți alcătuiesc cu adevărat însăși temelia fericirii oricărui cămin creștinesc. Fără ele nu se sălășluiesc în casa omului nici bunăstarea, nici pacea, nici propășirea în toate. Și nici copiii nu cresc în duhul omeniei creștinești, neavând în fața ochilor pilda grăitoare a părinților lor. Și astfel, ei vor umbla în viață pe căile cele rele, pe care le învață dela părinți.

Pentru sălășluirea unei vieți de bunăînțelegere și iubire între soț și soție se roagă preotul și la taina sfântă a nunții, când rostește cuvintele: „Doamne Dumnezeule, cu mărire și cu cinste încununază-i pe dânșii“. Iar podoabele măririi și ale cinstei nu cresc decât din pământul cel duhovnicesc al bunei învoiri și al iubirii.

După unele ca aceste, cine ar mai putea să rămână nepăsător față de frumusețea și înțelepciunea din cuvintele Scripturii: Trei lucruri sunt plăcute lui Dumnezeu — „unirea fraților, prieteșugul vecinilor și bărbatul cu femeia care se înțeleg bine unul cu altul?“

D. P.

Gânduri și îndemnuri pentru noul an

Sgomotul orașului s'a potolit. E târziu în noapte. Pe bolta senină stelele licăresc, în tremurul de totdeauna.

Lumea doarme.

Muncitorii cari robotesc din zori și până seara, pentru pâinea bine meritată, își odihnesc oasele trudite. În somnul binefăcător adună puteri pentru trudnica muncă de mâine.

Eu nu pot să adorm, căci nu mă lasă dorul. Dorul de-a sta de vorbă cu voi, muncitori blajini din lumea satelor, cari răscoliți cu drag și cu brațe vâjnoase pământul blagoslovit de Dumnezeu, din care răsare grâul și tot rodul dător de viață.

Spre voi mă poartă gândul, în noaptea asta târzie de iarnă, căci în mijlocul vostru mi-am depănat cei mai frumoși ani din viață; anii tinereții.

Aș vrea să stăm puțin de vorbă. Eu să vă povestesc, căci asta e datoria omului cu multă învățătură, iar voi să ascultați cuminiți.

A fost odată ca'n povești...

Dar cecece vreau să spun nu e poveste, ci adevărul curat.

S'au mistuit în negura vremii două veacuri și jumătate, de când, datorită vitregiei vremurilor, o parte a poporului nostru din Ardeal a făcut unirea cu biserica Romei, nădăjduind că prin această „unire“ oropsitul popor românesc va putea frânge lanțul iobăgiei, în care era ținut de către grofii și baronii care sugeau ca lipitorile toată vloga bieților muncitori.

Vis înșelător, căci roadele acestei uniri cu Roma au intrat în patrimoniul, sau în folosul casei domnitoare de Habsburg. Grofii și baronii au adunat și pe mai departe grămezi de aur din truda și sudoarea bietului popor, care tot iobag a rămas.

În protocolul încheiat atunci s'a scris: „toată legea să stea pe loc“.

Și legea a stat pe loc. Din credința și datinele noastre strămoșești nu s'a schimbat nimic. Asta înseamnă, că noi am rămas cecece

am fost în totdeauna, adică români ortodocși.

La 1 Octomvrie 1948, peste protocolul încheiat cu Roma s'a tras dungă. Români greco-catolici ne-am reîntors în sânul Bisericii strămoșești.

Peretele despărțitor între frați s'a prăbușit. Suntem iarăși un trup și un suflet.

Iisus Hristos a propovăduit pacea și iubirea. Spre această pace și iubire vă îndemn și eu.

Noul an, în pragul căruia am pășit, să fie anul desăvârșitei înfrățiri.

Există multe sate, unde în trecut poporul era împărțit în două tabere. Doi preoți și două biserici. Și, durere, în multe cazuri, frații se dușmăneau și se dușmănesc poate și astăzi. Dar nu e bine așa. Lumea nu se poate construi prin ură, ci numai prin iubire. Așa fiind, trebuie să uităm neînțelegerile și vrajba din trecut, pentruca uniți în gânduri

bune și curate, să-l putem preamări pe Dumnezeu.

Preoții să premeargă cu exemplu, călăziți de îndemnul veșnicului adevăr, Iisus: „Să vă iubiți unii pe alții!“ căci „din aceasta va cunoaște lumea că sunteți ucenicii mei.“

Muncitorule dela țară, fii bun creștin și, în aceeași vreme, nizuiește-te din toate puterile să respecti și să împlinești și legile cari îți sunt impuse ca oricărui cetățean. Nu fi un răsvrătit și nu-ți pleca urechea la șoapte acelor cari sunt veșnic nemulțumiți. Nu sta pe loc, ci muncește senin și cu hârnicie, căci munca nobilitează sufletul. Nu căuta numai propria ta mulțumire, ci caută prin munca și străduința ta să fii folositor semenilor tăi.

Fii statornic în cele bune. Roagă-te și muncește. Și Dumnezeuul păcii va fi cu tine, în toate zilele vieții tale.

Prot. SABIN TRUTIA

Cugetări despre creștineasca dragoste

de Sf. MAXIM Mărturisitorul

— Dragostea este, așezământul sufletului, întru carele nimic din cele ce sânt nu cinstește mai mult de cât cunoștința lui Dumnezeu. Dar cu neputință este a veni întru deprinderea mare acestei dragoste, celace are pătimire către ceva din cele pământești.

— Cea ce are mintea pironită la dragostea cea către Dumnezeu, pre toate cele ce să vad și pre însuși trupul său ca pe unul strein îl defaimă.

— Cea ce s'au despărțit mintea de dragostea și îngăduirea cea lângă Dumnezeu, și o are legată lângă vreun lucru de cele simțite (sau lumești) aceasta este cea ce cinstește trupul mai mult decât sufletul și decât pe Dumnezeu ziditorul pe cele ce s'au făcut de dânșul.

— Dacă viața minții este luminarea cunoștinții, iar pre aceasta o naște dragostea cea către Dumnezeu bine s'au zis că decât ca dumnezeiasca dragoste, nimic nu este mai mare,

— Toate faptele bune ajutorează minții către dumnezeiescul dor. Dar mai mult decât toate, rugăciunea cea curată; prin acestea către Dumnezeu

că cu aripi înălțându-să, afară se face de toate cel ce sânt.

— Fericitește omul carele pre tot omul întocma a-l iubi poate.

— Fericită este mintea, care pre toate cele ce sânt le-au trecut și cu dumnezeiască frumusețe neîncetată să desfătează.

— Cea ce fuge de toate poftele cele lumești mai presus de cât toată materia cea lumească, pre sineși să așează.

— Cea ce a agonisit întru sineși dumnezeiasca dragoste, nu oster este urmând după Domnul Dumnezeu, sau precum dumnezeiescul Ieremia zice: ci toată osteneala, batjocura și ocară o suferă vitejește, nimănu cu totul socotindu-i rău.

— Minte curată este ceiace s'au despărțit de necunoștință și de dumnezeiasca lumină cu totul să strălucește.

— Sufletul curat este acela ce s'au slobozit de patimi și de dumnezeiasca dragoste neîncetat să veselește.

— Să nu-ți întini trupul tău întru urâte fapte și să nu-ți spurci sufletul cu rele cugete; și pacea lui Dumnezeu va veni peste tine aducând pre dragoste.

Iubitul meu frate Gheorghieș!

Mai întrebă cine, cum și când se poate împărtași cu Trupul și Sângele Domnului.

Îți votu răspunde după învățătura bisericăască.

Orice creștin care a primit botezul, din leagăn și până 'n pragul normântului are dreptul și mai ales obligațiunea aceasta.

Primii creștini se cuminecau în fiecare zi. Ei în așa chip trăiau viața, încât se simțeau nespuse de fericiti când puteau să-și verse sângele pentru mărturisirea Domnului Hristos, însă se simțeau amărâți când nu se puteau cumineca.

Pruncul, tânărul și bătrânul, toți deopotrivă trebuie să guste din aceasta „Pâine vie care s'a pogorât din Cer“, acest dar ce ni s'a dat și care se va da creștinilor cât va fi pământul.

Că și pruncul trebuie să se cuminece îndată după Sfântul Botez, îți votu pune în față învățătura ce se dă preotului, învățătura ce se află scrisă ca îndreptar și regulă în cartea numită Molitfelnic: „Și îndată (adecă după Sfântul Botez) să-l împărtașești cu sfințele taine, căci întâmplându-se să se săvârșească din viața neimpărtașit, greșești de moarte“.

Că noi avem nevoie pentru suflet de această dumnezeiască hrană ni-o spune Domnul Hristos: „Adevărat vă spun că dacă nu mâncați trupul Fiului Omului și dacă nu beți Sângele Lui n'aveți viață în voi (Ioan 6, 53)“.

Služba în care se săvârșește taina Sfintei Cuminecături este Sfânta Liturghie. Ea înfățișează întreaga cale a mântuirii noastre.

Darurile aduse de credincioși (pâinea și vinul) prin Sfânta chemare a Sfântului Duh se prefac, cu puterea Duhului sfânt, pâinea în adevăratul Trup al Domnului, iar vinul în adevăratul Său Sânge.

Sfânta Liturghie, temelie slujbelor noastre creștinești, este slujba de împăcare, slujba de mulțumire, slujba de cerere, slujba de adorare și închinare.

Temelia ei este sfânta Cuminecătură așa cum la începutul Bisericii „frângerea pâinii“ (faptele Apostolilor 2, 42) era partea cea mai însemnată din cult.

Despre chipul cum trebuie să te pregătești spre a primi cu vrednicie Sfânta Cuminecătura nu te învăț eu, ci te învăță cel mai vrednic și cel mai înțelept dintre apostoli, Sfântul Apostol Pavel: „Să se cerceteze omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar“, căci cel ce mănâncă și bea în nevrednicie își mănâncă și bea osânda,

nesocotind Trupul Domnului. Ori cine va mânca pâinea aceasta și va bea paharul acesta cu nevrednicie va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului“ (Intâia Epistolă către Corinteni 11, 17-19).

Vrednicia pentru primirea Sfintei Cuminecături eu ți-am lămurit-o, iubitul meu frate, că se face prin mărturisirea păcatelor la preot, prin pocăință și prin fertare.

După mărturisire, după deslegarea dată de duhovnic, după fertare și după cîntarea tuturor rugăciunilor pentru Sfânta Cuminecătură să te apropii „Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste“ de Sfântul potir. Pe lângă obligațiile curățenței sufletești, se cade a te prezenta pentru primirea dumnezeieștii Taine și cu trupul curat. După ce vei repeta în genunchi „Cred Doamne și mărturisesc... și celelalte, și după ce vei primi trupul lui Hristos în trupul tău să zici așa: „Trupul tău cel sfânt, Doamne Isus Hristoase Dumnezeuul meu să-mi fie mie spre viață veșnică și sângele Tău cel scump spre fertarea păcatelor și să-mi fie mie Cuminecătura aceasta spre bucurie, spre sănătate și spre veselie și la înfricoșată și a doua venire a Ta invrednicestemă pe mine păcătosul a sta dea dreapta ta, pentru Rugăciunile Preacuratei Maicei Tale și ale tuturor Sfinților“.

Preot IORDACHE TEODOR

DIN ISTORIA ROMÂNILOR

Anul 1402. În anul 1402 (zice Enghel), după ce a prins Tamerlau pe Baiazet I și au tăiat pe Mustafa, feciorul lui cel mai mare, ceilalți feciori a lui Baiazet au început a se bate între sine pentru împărăție și Soliman, al doilea născut, au fugit în Țarigrad sub scutinta împăratului Emanoil Paleolog și a lui Lazarovici, craiul Sârbiei și au făcut de l-au vestit împărat.

Așa au ajutat creștinii împărăția turcească, când tocmai era în primejdie! Vlad (fiul lui Mircea Vodă...) încă a ținut cu Solimon, vrând să dobândească domnia Valahiei printr'insul. Mircea Vodă drept aceea a avut pricină de a cerca un împotrivoriu lui Soliman; a și găsit pe Musa sau Moisi, al treilea născut al lui Baiazet, pe care chemându-l din Asia în Europa, a și venit, lăsând ocârmuirea Asiei cei mici fratelui său, lui Mohamet I. Musa a venit prin Sinope oblu în Valahia și s'au întocmit cu Mircea Vodă, ca Mircea să-l ajute cu oști și el, de va avea noroc, să dea Mircei multă avuție și mare dărăb de țară dela Greci. Mircea i-a și dat îndată frumoasă și tare oaste sub povățuirea nepotului său celui de frate, a lui Dan, și mulțime de Turci din Europa încă strândându-se la Musa l-a

duș în Odriu și l-a ridicat împărat; dar a pierdut bătaia cu Solimon după aceea, în anul 1403, lângă Țarigrad, de unde Musa a fugit în munții Hemeului și de acolo în Valahia, și de aci încă mai pe urmă în Asia.

Așisderea scriu Halcocondyla și Duca... ci analii turcești... scriu acestea în anul 1411, ci mie încă nu mi se pare.

Cum trece vremea!

Repede mai trece vremea, Doamne! Cât nici nu gândești și s'a împlinit anul. Și nu-i doar o nimica toată, că de stai și socoți vezi că sunt 4 anotimpuri cu 12 luni, care fac de 4 ori 12 plus 4 săptămâni, ori de 7 ori 52, care număr zilele anului arată. Șirul ceasurilor nici nu ne vine a-l mai socoti, atâta is de multe. Și totuș ce repede s'au scurs toate, de par'că ieri a fost începutul anului acum sfârșit.

S'a dus în adevăr un an, un an însemnat pe răbojul nostru creștinesc 1948, și n'am prins de veste când a trecut. Și ne putem lămuri de ce ni s'a părut. Timpul nu se măsoară. El e veșnic. Drumul dela o iarnă la altă iarnă pentru el nu-i decât o scurtă baterie din aripă a unui fluturaș în lumină. Câte fluturări din aripioare nu-i trebuie fluturului ca să treacă dela o floare la altă floare și să poată spune că și-a făcut drumul? Așa și drumul nostru, viața

MUNCA

de VALERIU BRIUSOV

*Numai munca e înălțătoare -
Lângă strung, la masă, în ogor:
Să muncești, înecat în sudoare,
Printre bulgări, scaldându-te 'n soare,
Să rumegi pământu 'n tractor ?*

*Sau spintecă-ți câmpul cu plugul
Și-un număr de brazde să fii.
Desprinde-le boilor jugul
De rouă, al serii târziu...*

*Și 'n zgomote multe 'n uzină
Cu mașini, curele și roți,
Implinește-ți cu față senină
Ziua de muncă deplină,
Laolaltă cu semenii toți.*

*S'au plecat peste pagina albă,
Revarsă-ți cascada de gând:
Să ardă cerul de nalbă;
Să se ferece stele 'n salbă,
Să-ți simți sufletu 'noapte umblând ?*

*Pâinea - culeasă - va curge
Prin lume. Și 'n sunet - din strung
Puterea - suvoiu - se va scurge;
Și cartea va putea să se urce
Prin munți, pe drumul ei lung...*

*Muncește mereu, fără preget.
Va ieși, din mâinile-ți, rod.
Iar fructele vin să se 'nchege
Și semenul tău va culege
Aur - din brazda de glod.*

*Numai munca e înălțătoare -
Lângă strung, la masă, 'n ogor:
Să muncești, înecat în sudoare,
Printre bulgăr, scaldându-te 'n soare,
Să bei bucurii de ispor ?*

Din revista „Veac Nou“ an. III, Nr. 20.

înțeleg prin asta, are nevoie de multe fluturări din aripă, de mulți ani, ca să putem spune că ne-am făcut datoria. Că singura măsură a timpului nu-i anul, ci viața. Dar nu ea singură, ci cu ce ai săvârșit în ea, cum ți-ai împlinit datoria cât te-ai bucurat de ea.

Așa socotim noi măsurarea timpului: după viața și faptul omului, nu după an. Nu tot așa socotește tot muncitorul? Spune cineva: Am muncit atâtea zile și vreau să le știu pe număr? ori zice: Am lucrat 300 de zile și acum vreau să știu sporul muncii mele? Credem că bine socotește cel din urmă, că sporul prețuiește mult, nu timpul. Iar de numărăm anii, asta o facem numai pentru ușoară socoteală să știm socoteala cu șireaua lor.

Cum se fierbe laptele

Ca să nu se „prindă“ pe fundul vasului. E foarte simplu: puneți în fundul cratiței o bucată de zahăr, sau cantitatea necesară pentru a îndulci tot laptele și după aceea îl turnați.

Veți fi foarte mulțumită că nu că mai sunteți nevoită să răzuți fundul vasului și veți avea avantajul de a nu mai aștepta până se topește zahărul.

Calul, Boul și Oile

(Din popor)

Lumea spune că și animalele își plătesc dările, dar în chip deosebit.

Calul, când plătește paralele, dă mereu din cap și felezuește din coadă și zice: „Au dat tata și bunicul, dau și eu. Am dat și-oiu mai da. N'ai nevoie n'ai nevoie!“.

Calul este cel mai bun platinic.

Boul mugește încetșor și mișcând coada alene, vorbește în legea lui: „N'au dat tata și bunicul, nu dau nici eu. N'am dat și nici n'oiu da. N'am dat și nici n'oiu da. Așa să știi, așa să știi!“.

Oile, săracile, — blânde și bune — se află totdeauna în încurcătură.

Ele spun așa: „Nu zicem baiu, plătim, dar să vedem cât și cum?“. Și neîncetat miroase pe jos și-și schimbă locul. Iși fac socoteala dărilor; n'o sfârșesc niciodată, căci o încep dela capăt — și rămâne birul neplătit, până'n ziua când plătesc cu pielea...

Treburile din luna Ianuarie

Gospodăria. — E luna șezătorilor: se spun povești, glume, dar și fusul sfârâie. Dar gospodarul prevăzător își încheie socotelile de peste an, ca să vadă de a avut câștig ori pagubă; mai inspectează cele uelie de câmp.

Cât sufică crivăju la ușă, de nu ai da nici căinele afară din casă, împrejurul vetrei, gospodarul-chibzuit se îndeletnicește cu împletitul de paie, de papură, sau măcar de pănuși de păpușoiu.

Asupra vitelor e toată grija. Să nu iasă slăbite din iarnă. Sunt scoase din grajd odată pe zi, grajdul se curăță, iar vitele se țesală. Să nu se irosească hrana vitelor; Dumnezeu știe cât ține iarna.

Livada doarme sub amorțea iernii. Totuși în zilele de molesag se pot curăți pomii de frunze uscate și sucite care atârnă de crenguțe printr'un fir de mătășă. În ele se ascund adesea dujmanii din primăvară. Se sapă pomii la rădăcină și se pune gunoi acoperindu-se cu pământ sau măcar se adună zăpadă la rădăcina lor.

Ogorul și el se odihnește. Din vreme însă nu strică să se care pe el câte o grămăjoară de băligar. Măcar că iarna natura pare amorțită, prin îngheț și desgheț brazda se preface, iar dacă i se pun îngrășăminte, aceasta intră în brazdă. Iată de ce se spune că ori ce ogor trebuie arat de cu toamnă. Pământul fărâmițat se primenește mai lesne. Când pui primăvara sămânța în el, aceasta găsește hrana trebuitoare și prinde deodată rădăcini sănatoase.

Cine știe cum să îngrijească ogorul, capătă rod mai mult și mai sănătos.

Sfaturi folositoare

Ca să nu se rânzească untul

La un kilogram de unt amestecați 90 grame de miere. Nu numai că untul nu va rânzezi oricât l-ați păstra, dar va căpăta și un gust foarte plăcut.

Apa în care ați fiert spanacu

Are proprietatea de a reda țesăturilor negre luciul pe care-l avem când erau noi. O stofă neagră albicită își recapătă culoarea și dacă a fost pătată, se curăță.

Păstrați pătrungelul, cimbrul, mărarul, leușteanul, foile de țelină

Curățați-le și tocați-le mărunt apoi uscați-le punându-le între două cărpe curate.

Când s'au uscat, presărați-le pe o foaie de hârtie albă și puneți altă foaie deasupra, lăsându-le să stea câteva minute într'un cuptor ușor încălzit. După aceea, puneți-le într'ocutie de tinichea cu capac.

Când aveți nevoie de aceste ierburi, luați cu lingurița și puneți în apă caldă, dar nu clocotită. Veți vedea că și vor recăpăta aspectul și gustul ca și când ar fi proaspete.

Cum se curăță marmora? Cu apă în care s'a mutat cretă sau sodă. Se șterge și la urmă se lustruște cu ceară. De notat: să nu se așeze niciodată pe marmoră lămate sau sticle cu tot.

Conferința Preoțească din protopopiatul Luduș

(Continuare din pag. 3)

Cultelor, care a dat prețioase lămuriri în ce privește problema reîntregirii, a catehizației, a sectelor, a Sf. Cuminecături.

Problema catehizației a fost viu discutată și s'a hotărât ca elevii de școală să fie catehizați în Dumineci și sărbători, la biserică sau altă clădire potrivită.

Păr. Gh. Stan a citit recenzie lucrărilor pregătite de preoții din protopopiat: „Art. 37 din Legea pentru regimul general al Cultelor, și repercursiuni asupra vieții pastorale“.

P. C. Părinte Protopop a fixat cercurile religioase și a dispus să și înceapă activitatea lor dela 1 Martie 1949. Tot P. C. Sa a dat citire ordinelor Sfintei Episcopii, referitoare la inventarierea bunurilor patrimoniului public, la achitarea taxelor către Episcopie și protopopiat și alte ordine.

La orele 3 p. m. ședința s'a ridicat, cântându-se rugăciunea „Tatăl Nostru“. După ședința a avut loc o masă comună.

ALEXANDRU NICOARĂ

∞

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Vizita delegației guvernamentale polone. Delegația guvernamentală polonă, în frunte cu Josef Cyraniewicz, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Polone, a sosit luni 24 Ianuarie a. c. la ora 10 dimineața în Capitală.

Delegația este formată din: Josef Cyraniewicz, președintele Consiliului de Miniștri, Zygmunt Modzelewski Ministrul Afacerilor Externe, dr. Stanislaw Skrzyszewski, Ministrul Educației, Ștefan Dybowski, Ministrul Culturii și Artei, ing. Jan Rabanowski, Ministrul Comunicațiilor, dr. Stanislaw Leszczycyk, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Externe și dr. Ludwyk Grossfeld, subsecretar de Stat la Ministerul Industriei și Comerțului.

EXTERNE

Semnarea acordului comercial și de plăți între URSS și RPR.

La 24 Ianuarie s'a semnat la Moscova acordul comercial și de plăți între URSS și RPR. Pentru URSS a semnat ministrul Comerțului exterior Mikoian și pentru RPR ministrul comerțului exterior Bărlădeanu.

Războiul din China. Generalul Cian-Kai-Şek primul ministru al Chinei a demisionat din postul de conducere și a fugit cu avionul din Nanking, capitala țării. Demisia și fuga generalului vine după înfrângerea militară suferită.

† P. S. S. Sherontie al Tomisului

Cu tristețe adâncă vestim credincioșilor noștri săvârșirea din viață a P. S. S. Episcopului Gherontie al Tomisului și rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l odihnească în cerurile sale.

† Julia Scriban

Arhimandrit-mitrofor

Totodată vestim că:

I. P. C. arhimandrit-mitrofor *Iuliu Scriban*, scriitor bisericesc multilateral și prodigios, cunoscut cetitorilor noștri, a adormit în Domnul la București, în ziua de 4 Ianuarie a. c. Inmormântarna s'au avut loc în 6 Ianuarie a. c. Cu el se stinge ultimul reprezentant de seamă al tami-

liei Scriban, care e de origine ardeleană și a adus mari servicii Bisericii românești din secolul trecut până azi.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

† **Preot N. V. Hodoroabă**, profesor și premiat al Academiei Române și Societății Scriitorilor Români, în vârstă de 61 ani.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 6751/1948.

Circulară

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 1408 1948 ne aduce la cunoștință că Institutul Biblic și de Misiune a înscris în programul său de editură tipărirea mai multor cărți de actualitate cu caracter misionar, pastoral, catihetic și omiletic. În acest scop a hotărât deocamdată tipărirea următoarelor:

1. *Cuvântări, discursuri și pastorale* de Mitropolitul Nicolae Crutișki;
2. *Biserica din U. R. S. S. și războiul de apărarea Patriei* de Patriarhul Serghie al Moscovei;
3. *Apostolat Social*, ed. II.

Cunoscută fiind valoarea actuală a cărților semnalate, invităm C. Preoțime să ne răspundă direct, în termen de opt zile dela apariția în „Renașterea“ a acestei circulare, numărul exemplarelor dorite din fiecare carte, spre a putea încunoștința și noi Sf. Sinod.

Prețul lor se va comunica ulterior. Cluj, la 24 Ianuarie 1949.

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
Secretar

Nr. 6038/1948.

Circulară

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 1293 1948 ne aduce la cunoștință localitățile unde vor funcționa școli de cântăreți bisericești și seminarii pentru pregătirea clerului monahal și pentru monahii.

1. Școli de cântăreți; București, Mănăstirea Tismana, Buzău, Galați, Iași, Mănăstirea Dragomirna, Curtea de Argeș, Roman, Sibiu și Caransebeș.

Cursurile sunt de doi ani.

- II. Seminarii pentru monahi: Mănăstirea Cozia, Mănăstirea Căldărușani și Mănăstirea Neamțului.
- III. Seminarii pentru monahii: Mănăstirea Plumbuita și Agapia.

Cluj, la 23 Ian. 1949.

NICOLAE
Episcop

Const. Hașcău
secretar

Nr. 477/1949

COMUNICAT

Se aduce la cunoștința tuturor P. P. C. C. Păr. Protopopi și C. C. Păr. Preoți că în Monitorul Oficial No- 1 din 1 Ianuarie 1948 a fost publicată Legea taxelor și impozitelor de timbru, care prevede următoarele:

— Cererile către Instituțiile și Autoritățile publice cu Lei 20.

— Certificatele eliberate de Instituțiile publice sau adeverințele cu Lei 50.

— Când cineva dorește o adeverință pentru niște acte depuse la o instituție publică, aceasta se timbrează cu 100 lei.

— Copiile, duplicatela și Extractele de pe orice fel de acte și documentele, eliberate de orice autoritate sau instituție publică, adeverințele

eliberate de funcționarii publici, o taxă de timb u de 40 lei. Când aceste copii sunt cerute de o instanță judecătorească se va timbra cu 50 lei, urmând să țină loc de original, afară de anexele ce sunt depuse cu cererile ce se adresează autorităților. Acestea se timbrează cu 6 lei.

— Delegațiile oficiale cu lei 60.

— Autentificarea actelor, legalizarea semnăturilor, darea de dată certă și certificările sau atestările pentru conformitate cu lei 50.

Timbrele vor fi anulate de autorități în momentul când primesc sau eliberează actul, prin aplicarea sigilului de timbre.

Dacă se va prezenta coală cu timbru sec, autoritatea va aplica pe ea sigilul, menționând în același timp cuvântul „anulat“, cum și numele părții care a depus coala.

Dacă un particular dă un certificat sau adeverință, cuvântul certificat sau adeverință, să-l scrie peste timbru.

Autoritățile cari vor nesocoti aceste dispozițiuni, vor suferi consecințele legale.

Consiliul Eparhial

Nr. 3/1949.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh la parohia vacantă de clasa I-a Racăș, protopopiatul Unguraș, se publică concurs cu termenul de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, conform pregătirii, după confirmare din partea Ministerului.

3. Sesiune parohială: grădină 2 jug. 146 st., folosirea cimitirului vechiu 1200 st., arător 22 jug. 566 st., pășune 6 jug. 771 st. în hotarul Racăș.

Impozitul se plătește de preot.

3. Locuință în natură cu supraedificatele în stare corespunzătoare.

4. Venitele stolare obișnuite în protopopiat.

Reflectanții la acest post își vor înainta în termenul fixat cererile legitime de concurs, Veneratului Consiliu Eparhial din Cluj, iar cu prealabila noastră încuviințare, se vor putea prezenta în parohie spre a liturghisi, predica și face cunoștință cu enoriașii.

Concurenții vor prezenta actul de învoire dela Prea Sfințitul Episcop, fără de care nu vor fi lăsați în parohie.

Oficiul Protopopesc al Ungurașului în înțelegere cu Consiliul parohial din Racăș.

Sâmpetrul-Almașului, 9 Ian. 1949.

Petru H. Nicola, edm. protop.

Nr. 236/1949. Aprobant.

Cluj, din ședința Consil. Eparhial dela 19 Ianuarie 1949.

NICOLAE
Episcop

C. Hașcău
secretar

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj